

Впровадження Належної аптечної практики в Україні, а також розробка відповідної нормативної та законодавчої документації, дозволить не тільки постійно аналізувати, а й підняти на високий рівень якість обслуговування, підвищити особисту відповідальність працівників аптек. А також надасть

можливості для зміни ролі і місця фармацевта в системі охорони здоров'я, а саме: зміцнення здоров'я і профілактики захворювань; безпечного, ефективного та економічного самолікування; виявлення та вирішення проблем щодо застосування лікарських засобів тощо.

В.М. Толочко, д-р. фарм. наук, професор, завідувач кафедри УЕФ, **Т.Ф.Музика**, асистент, здобувач кафедри УЕФ
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету (м. Харків)

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО: ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Проблеми управління фармацевтичним забезпеченням лікувально-профілактичних закладів(ЛПЗ) достатньо різноманітні та багаточисельні. З кожним роком зростає проблема закупок лікарських засобів(ЛЗ) та виробів медичного призначення(ВМП) з-за недостатнього фінансування ЛПЗ, постійного збільшення асортименту ЛЗ, змін в законодавстві цього напрямку. Внаслідок цього отримані ЛЗ, як ніколи потребують чіткого обліку та належного контролю якості і відповідного зберігання.

Документообіг фармацевтичного напрямку: відомості про реєстрацію нових ЛЗ; зняття їх з обліку; сумісність окремих груп ЛЗ; приписи відносно фальсифікованих ЛЗ; нормативно-правове регулювання обігу сильнодіючих ЛЗ, психотропних, наркотичних ЛЗ; ЛЗ, потребуючих спеціальних умов зберігання та інше, настільки насичений своїм потоком, що потребує управління ним особою з спеціальною освітою, яка б дозволяла орієнтуватись не тільки в діловодстві, а й розуміти сенс цих документів. В сучасних умовах більшість ЛПЗ в своїй структурі не мають не тільки аптек, підпорядкованих їм, а й фахівців з фармацевтичною освітою. Як показує досвід, не дивлячись на велику організаторську роботу, головні лікарі ЛПЗ не в змозі забезпечити кваліфіковане та оперативне управління діяльністю ЛПЗ з питань фармацевтичного забезпечення(ФЗ).

Вказане обумовлює потребу у вивченні проблем управління ФЗ у ЛПЗ та визначенні напрямків його покращення в загальнодержавних заходах з удосконалення, систематизації цього сектору, що й стало метою наших досліджень.

Як відомо, якість лікування хворих людей безпосередньо залежить від якості лікарських засобів, які використовуються ними під час лікувального процесу. Для забезпечення належного контролю якості ЛЗ значне місце посідає діяльність уповноважених осіб з контролю якості. Встановлено, що у більшості випадків обов'язки уповноважених осіб виконують медичні сестри.

Приймаючи до уваги відсутність фармацевтичної підготовки у більшості уповноважених осіб з контролю якості ЛЗ і ВМП, в ЛПЗ виникає багато питань саме з-за відсутності фаховості.

Незважаючи на недоліки при організації аптеки як відділення лікарні (виділені приміщення не завжди відповідають нормам проектування лікарняних аптек, деякі лікарняні аптеки не мають можливості правильно організувати зберігання медикаментів та інших товарів аптечного асортименту, окремі аптеки не можуть виділити спеціальні приміщення для матеріальних кімнат), в таких відділеннях працюють фармацевтичні фахівці, які мають спеціальну освіту та присвячують весь свій робочий час саме питанням управління обігом ЛЗ та ВМП, контролю якості ЛЗ, забезпеченню інформаційними та нормативно-правовими матеріалами ЛПЗ. Можливості окремого штатного фахівця з фармацевтичною освітою значно менші, чим аптеки, але фаховість та цілеспрямованість дорученої їм справи також приносять більшу ефективність в управлінні ФЗ у ЛПЗ.

Організація діяльності лікарняних (ЛА) та міжлікарняних аптек (МЛА) на господарсько-правовій основі змушує адміністрацію цих закладів шукати оптимальний режим господарювання, знаходити невикористані резерви для роботи з ЛПЗ, незважаючи на багаторічний досвід такої діяльності, оскільки основою їх створення являється саме плідне співробітництво з ЛПЗ для якісного управління ФЗ. Останнім часом участь ЛА, МЛА в управлінні ФЗ у ЛПЗ значно знизилась. З цього приводу ведуться наукові дискусії та дослідження, бо їх роль в цьому напрямку не вичерпана, можливо буде тільки адаптована до вимог сьогодення.

Висновок. Кваліфіковане управління ФЗ у ЛПЗ можливе тільки відповідними фахівцями, які мають спеціальну освіту, підготовлені та ознайомлені з повним переліком особливостей та задач фармацевтичної галузі.

О.І. Тихонов, проф., д-р. фарм. наук, завідувач кафедрою аптечної технології ліків, **А.В. Емельянов**, аспірант кафедри аптечної технології ліків
Національний фармацевтичний університет (м. Харків)

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА ІН'ЄКЦІЙНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

На ін'єкційні препарати у різних фармакопєях світу припадає 10-15 % статей. Як лікарська форма вони отримали широке розповсюдження у всьому світі, а об'єм їх виробництва постійно збільшується.

Для забезпечення всіх показників якості готової стерильної продукції мають створюватись спеціальні умови, рекомендовані для проведення технологічного процесу, чистоти виробничих приміщень, роботи технологічного устаткування, вентиляції і чистоти повітря, системи підготовки основної сировини і допоміжних матеріалів для зниження до мінімуму ризику контамінації мікроорганізмами, частинками або

пірогенними речовинами. Висуваються також певні вимоги до персоналу, спецодежгу і виробничої санітарії.

Виробництво ін'єкційних лікарських засобів – складний та багатостадійний процес, який здебільшого складається з наступних технологічних стадій:

- Підготовка сировини.
- Підготовка ампул.
- Приготування розчину.
- Фільтрація розчину.
- Наповнення та запайка ампул.
- Стерилізація ампул з розчином.
- Контроль на механічні вклучення.